

Til:

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Innspill til ny naturavtale

NOAH – for dyrs rettigheter takker for muligheten til å komme med innspill til det kommende partsmøtet for konvensjonen om biologisk mangfold og ny naturavtale. Vi ønsker også å takke for at vi fikk muligheten til å delta, og holde innlegg, på innspillsmøte 13.10.2022.

I 2022 skal Norge være med og redde verdens truede dyr i en ny naturavtale. Men Norge har ingen plan for hvordan vi skal bevare våre egne truede rovdyr. Hvert år starter med at kritisk truede ulver skytes innenfor ulvesonen hvor dyrene egentlig skal ha ekstra høy beskyttelse. Vi har en utryddelsespolitikk hvor bestander av rovdyr holdes konstant på Artsdatabankens rødliste, og blir jaktet på gjennom både skadefelling, lisensjakt og til dels ordinær jakt. Norge er det eneste land i verden som har “maksimumsmål” på truede arter, og dermed holder dem truet ved villet politikk. Dette skjer mens vi internasjonalt gir inntrykk av å lede an i arbeidet mot naturkrisen.

FNs naturpanel utpekte i 2019 habitatødeleggelse som den største trusselen mot ville dyrearter globalt, og direkte utnyttning i form av jakt og fangst som den nest største trusselen.¹ Tilstanden er ikke ulik i Norge. 87 % av artene som er truet i Norge trues på grunn av arealbruksendringer.² NOAH vil derfor trekke frem to helt sentrale områder som må prioriteres i ny naturavtale: overgang til et plantebasert matsystem og målrettet økning i vern av ville dyr og deres habitater ved fredning fra jakt og andre inngrep.

En overgang til et mer plantebasert matsystem i form av endret kosthold og produksjon vil drastisk redusere mengden areal som mennesker legger beslag på, og også betydelig redusere utslipp av de mest potente klimagassene. Husdyrproduksjon beslaglegger tilnærmet 1/3 av jordens isfrie areal, noe som gjør det til den største typen av menneskebasert arealbruk.³ Målt i biomasse utgjør husdyr (fremst til kjøttproduksjon) 60% av alle pattedyr på jorden, mens 36% er mennesker. Altså er kun 4% av alle pattedyr ville, målt i biomasse.⁴ Food and Land Use Coalition (FOLU) påpeker at en endring i kosthold i retning mer plantebasert er essensielt av hensyn til biologisk mangfold, og at areal som frigjøres som resultat av mindre kjøttkonsum kan brukes til restaurering av natur og gjenoppretting av skog – et viktig karbonlagringstiltak.⁵ «Union for Concerned Scientist» publiserte i 2017 «World Scientists’ Warning to Humanity: A Second Notice» hvor de foreslo 13 tiltak for å imøtegå både klima- og naturkrisen. Her var blant annet restaurering av ville dyrs habitater, stans i desimering av ville dyrepopulasjoner (spesielt toppredatorer), og ikke minst kostholdsending mot et plantebasert kosthold trukket frem som sentrale tiltak.⁶

¹ IPBES. (2019). Media Release: Nature’s Dangerous Decline ‘Unprecedented’; Species Extinction Rates ‘Accelerating’. Hentet fra <https://ipbes.net/news/Media-Release-Global-Assessment>.

² Miljøstatus. Hentet fra <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/>.

³ Machovina B., Feeley K.J., Ripple W.J.. (2015). Biodiversity conservation: The key is reducing meat consumption. *Science of the Total Environment*. 536:419-431.

⁴ Bar-On, Yinon M., Philips, Rob & Milo, Ron. (2018). The biomass distribution on Earth. *PNAS* June 19, 2018 115 (25). <https://doi.org/10.1073/pnas.1711842115>.

⁵ FOLU. (2019). Growing Better: Ten Critical Transitions to Transform Food and Land Use. September 2019. The Global Consultation Report of the Food and Land Use Coalition.

⁶ Ripple, William J., Wolf, Christopher, Newsome, Thomas, Galetti, Mauro, Alamgir, Mohammed, Crist, Eileen, Mahmoud, Mahmoud I., Lurance, William F. & 15 364 forskersignaturer fra 184 land. (2017). World Scientists’ Warning to Humanity: A Second Notice. *BioScience*, Volume 67, Issue 12, December 2017, Pages 1026–1028. <https://doi.org/10.1093/biosci/bix125>.

I en verden hvor de ville pattedyrene til sammen utgjør 4 % av biomassen, er det trolig på tide å spørre hvor stort behov det er for at vi regulerer dem. Tallene kommer fra en studie fra Weizmann Institute of Science i 2018, og viser også at mennesker er ansvarlige for tap av 83 % av alle ville dyr.⁷ Ville dyr står mindre rustet til å møte klimaendringene på grunn av jakt, påpeker en studie fra Queen Mary University i London fra 2017.⁸ Gjennomgående jakter jegere på de sterkeste dyrene, og utarmer dermed den genetiske variasjonen, og stiller artene i en svakere posisjon til å takle nye utfordringer, som f.eks klimaendringer. Hovedforsker Robert Knell uttaler: «*Den negative effekten kan forekomme med en årlig jaktrate så lav som 5% av de best tilpassede hanndyrene.*» Knell uttaler også at til og med dyrepopulasjoner som er utsatt for relativt lavt jakttrykk er mer sårbare for utrydding enn det man hittil har trodd.⁹ Befolkningen bør i stedet oppfordres til å sette pris på naturen og de ville dyrene i seg selv, uten å ta livet av dem. Dette tilrådes av miljøforskere som et viktig grep for å motvirke masseutryddelsen av ville dyr. NOAH viser igjen til de nevnte miljøforskere som i 2017 skrev under på oppropet i Bioscience, hvor de oppfordret til økt respekt for ville dyr og mindre jakt på ville dyr, ikke kun truede arter (motvirke defaunation).¹⁰

Helt konkret foreslår NOAH at følgende grep tas i nasjonal politikk:

- Fase ut alle subsidier av tiltak som virker negativt overfor klima og natur. Særlig må landbrukssubsidiene til animalsk produksjon og for å gjøre kjøtt billigere, strykes. Subsidier til desimering av dyrearter (f.eks jakt og skadefelling av ville dyr) eller andre skadelige naturinngrep må også strykes. Subsidier kan i stedet oppmuntre til plantebasert landbruk og bevaring av arter og vill natur.
- Større fokus på bevaring av arter ved at alle truede arter får status som prioriterte arter, og ingen truede arter skal holdes «nede», ved «maksimumsmål». Det trengs også reelt vern av natur i form av nasjonalparker uten jakt, landbruk eller andre menneskelige inngrep.
- Større fokus på ikke-letal forebygging av konflikt mellom ville dyr og mennesker, og på økt toleranse for ville dyr. Dette gjelder spesielt rovdyr. Mennesker kommer til å leve tettere på ville dyr, og vi må lære oss å akseptere deres tilstedeværelse uten å ta livet av dem.
- Totalfredning i de ville dyrenes yngletid. Ingen ville dyr bør tas livet av i den sårbare tiden de har unger.
- Forbud mot jakt på rødlistede arter.
- Forbud mot hogst i hekke- og yngletiden, og utfasing av flatehogst.

Konklusjon

Det globale arbeidet for natur i FNs miljøforsamling og ny naturavtale burde ta sikte på at vi nå har nådd toppen for naturødeleggelse og fordrivelse av ville dyr. Vi håper departementet ønsker å ta med seg våre innspill videre.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Siri Martinsen (leder og veterinær) og Henriette Løkken Diesen (biolog)

⁷ "Humans just 0.01% of all life but have destroyed 83% of wild mammals – study", The Guardian, 21.05.18

<https://www.theguardian.com/environment/2018/may/21/human-race-just-001-of-all-life-but-has-destroyed-over-80-of-wild-mammals-study>

⁸ Knell Robert J. and Martínez-Ruiz Carlos (2017). Selective harvest focused on sexual signal traits can lead to extinction under directional environmental change. *Proc. R. Soc. B.* 2842017178820171788. Tilgjengelig på nett:

<https://royalsocietypublishing.org/doi/10.1098/rspb.2017.1788>.

⁹ <https://news.nationalgeographic.com/2017/11/wildlife-watch-trophy-hunting-extinctions-evolution/>

¹⁰ Ripple, William J., Wolf, Christopher, Newsome, Thomas, Galetti, Mauro, Alamgir, Mohammed, Crist, Eileen, Mahmoud, Mahmoud I., Laurance, William F. & 15 364 forskersignaturer fra 184 land. (2017). World Scientists' Warning to Humanity: A Second Notice. *BioScience*, Volume 67, Issue 12, December 2017, Pages 1026–1028. <https://doi.org/10.1093/biosci/bix125>.